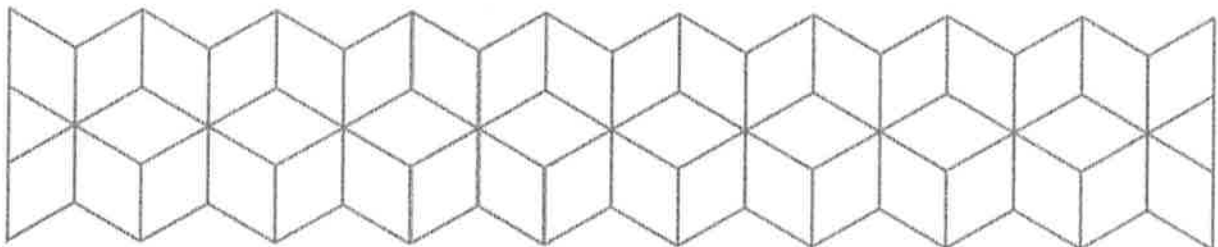

EKSAMEN

Emnekode: SFB 14 615	Emnenavn: Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse
Dato: 3. januar 2020	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 13.00
Hjelpemidler: Godkjent kalkulator Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
Om eksamensoppgaven og poengberegning: <p>Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden. I tillegg følger det vedlegg til oppgave 6.</p> <p>Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 6 oppgaver.</p> <p>Alle oppgavene skal besvares. Hvor mye oppgavene teller ved sensurering er angitt med prosent bak hver oppgave.</p>	
Sensurfrist: 24. januar 2020 <p>Karakterene er tilgjengelige for studenter i Studentweb.</p>	

Oppgave 1 (12,5 % - 30 minutter)

Alle som har regnskapsplikt etter regnskapsloven, har bokføringsplikt etter bokføringsloven. Det samme gjelder de som har plikt til å levere næringsoppgave etter likningsloven eller omsetningsoppgave etter merverdiavgiftsloven.

Spørsmål a)

Redegjør kort om kravene til dokumentasjon av slag av varer og tjenester.

Spørsmål b)

Redegjør kort for dokumentasjon av utlegg for ansatte.

Oppgave 2 (12,5 % - 30 minutter)

Forskrift om risikostyring og internkontroll av 22.09.08 nr. 1080, er en forskrift som omhandler krav til et foretaksansvar for å ha gode interne rutiner for å styre og kontrollere virksomhetens drift og risiko.

Selskap som er underlagt denne forskriften er type selskap som behandler data for mange brukere i samfunnet, og dermed har samfunnet et større behov for at denne typen selskap ikke får kritiske driftsutfordringer gjennom mangelfull styring og kontroll.

Spørsmål a)

Hva er risikostyring?

Spørsmål b)

Redegjør kort for hvilket ansvar daglig leder har når det gjelder hvitvasking etter denne risikostyringsforskriften.

Oppgave 3 (12,5 % - 30 minutter)

- a) Redegjør kort for hovedmålsettingen med lønnsrutinen.
- b) Hvilke kvalitetskrav stilles kostnadene i lønnsrutinen?
- c) Hvilke kvalitetskrav stilles til gjeldspostene i lønnsrutinen?
- d) Manglende eller unøyaktig betaling av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift er en av risikoområdene i lønnsrutinen. Hvilke kontrolltiltak vil du gjennomføre for å redusere dette?

Oppgave 4 (12,5 % - 30 minutter)

- a) Og en kort definisjon av hva intern kontroll er.
- b) COSO 2 skiller seg fra COSO 1. Redegjør kort for hva dette skillet er.
- c) Redegjør kort for hva helhetlig risikostyring innebærer.

Oppgave 5 (25 % - 60 minutter)

Fra årsregnskapet for 20XX for **BOTNOPP AS** er følgende tall hentet ut (i hele 1 000):

	20XX
Resultatregnskap	
Inntekter	78 750
Driftskostnader	-58 750
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	20 000
Avskrivninger	-7 245
Driftsresultat (EBIT)	12 755
Netto finans	-1 470
Resultat før skatt	11 285
Skatt	-2 483
Årsresultat	8 802
31.12.20XX	
Balanse	
Anleggsmidler (bygninger)	35 000
Omløpsmidler	43 750
Bankinnskudd (finansielle poster)	6 300
Sum eiendeler	85 050
Egenkapital	51 625
Rentefri gjeld	9 625
Rentebærende gjeld	23 800
Sum egenkapital og gjeld	85 050

Følgende opplysninger foreligger:

Årlig investeringsbehov: 4 250. Årlig behov økning i arbeidskapital: 1 475. Årlig vekst: 0 %.

Totalavkastningskrav (WACC): 9 %. Egenkapitalavkastningskrav: 8 %

Skattesats i 20XX: 22 %. Forventet fremtidig skatt: 22 %.

a) Foreta en verdsettelse av selskapets aksjer (egenkapitalverdi) basert på en så grundig analyse som mulig.

Eneeieren av selskapet har foretatt en del undersøkelser i markedet og kommet fram til at hun ønsker å selge dersom hun oppnår EV/EVITDA på 7,0.

b) Beregn hvilken pris eieren forlanger for aksjene.

Markedsverdien til selskapets bygninger er anslått til 65 millioner kroner. Forutsett at saldoavskrivningssats for bygninger er 2 % og at selskapets avkastningskrav knyttet til utsatt skatt er 6 %.

c) Beregn substansverdi for selskapet. Bruk nåverdimetoden ved beregning av latent skatt.

d) Beregn goodwill i selskapet dersom eieren oppnår prisen i a).

Du får opplyst at av ikke rentebærende gjeld utgjør utsatt skattegjeld 1 760. Utsatt skattegjeld knytter seg i sin helhet til bygninger.

e) Beregn substansverdi for selskapet. Bruk nåverdimetoden ved beregning av latent skatt.

Du får opplyst at av utsatt skattegjeld skatt på 1 760 knytter 1 232 seg til bygninger og resten til varebeholdninger.

f) Beregn substansverdi for selskapet. Bruk nåverdimetoden ved beregning av latent skatt.

Oppgave 6 (25 % - 60 minutter)

Vedlegg: Formelark.

a)

Hva menes med *realverdi*?

Redegjør for hvordan realverdi beregnes.

I tider med prisstigning er investorer opptatt av å måle det reelle resultatet. Hva menes med *reelt resultat*?

Det er to syn på hvordan reelt resultat bør beregnes. Redegjør for de to synene.

En investor stifter et aksjeselskap i slutten av år 0 og skyter inn en egenkapital på 8 millioner. Etter stiftelsen finner det ikke sted nye egenkapitaltransaksjoner. Selskapet følger IFRS-regelverket og utarbeider finansregnskapet etter den verdibaserte modellen. Vi har disse opplysningene for de tre første årene:

	År 0	År 1	År 2	År 3
Årsresultat i finansregnskapet (Bunnlinjen)		240 000	329 600	428 480
Konsumprisindeksen 31.12	180,000	188,800	194,616	204,346

b)

Beregn investorens reelle resultat for hvert av de tre årene, og for treårsperioden sett under ett.

Vis til ditt svar på deloppgave a, og presiser hvilket syn du har lagt til grunn for beregningen. Forklar hva de reelle resultatene som du har beregnet, måler.

c)

Beregn den nominelle avkastningen i prosent som investoren har oppnådd i år 2.

Beregn den reelle avkastningen i prosent som investorens har oppnådd i år 2.

d)

Anta at investoren for sin egen del setter opp et resultatregnskap etter egenkapitaljusteringsmetoden. Sett opp dette resultatregnskapet for år 2, og forklar hvilken informasjon det gir til investoren.

Vedlegg oppgave 6 - Formeloversikt regnskapsanalyse

Utregning av nøkkeltall

$$1. \text{TKR, normalisert og før skatt} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{TK}}$$

$$2. \text{TKR, normalisert og etter skatt} = \frac{\text{ORES} + (\text{RK} * (1 - s))}{\text{TK}}$$

$$3. \text{TKR, fullstendig og før skatt} = \frac{\text{ÅRFS} + \text{RK}}{\text{TK}}$$

$$4. \text{TKR, fullstendig og etter skatt} = \frac{\text{ÅRES} + (\text{RK} * (1 - s))}{\text{TK}}$$

$$5. \text{EKR, normalisert og før skatt} = \frac{\text{ORFS}}{\text{EK}}$$

$$6. \text{EKR, normalisert og etter skatt} = \frac{\text{ORES}}{\text{EK}}$$

$$7. \text{EKR, fullstendig og før skatt} = \frac{\text{ÅRFS}}{\text{EK}}$$

$$8. \text{EKR, fullstendig og etter skatt} = \frac{\text{ÅRES}}{\text{EK}}$$

$$9. \text{SP, Superprofitt for eierne} = \text{ÅRES} - k * \text{EK}$$

(k er eiernes kapitalkostnad etter skatt)

$$10. \text{Omløpshastigheten til TK: OH} = \frac{\text{DI}}{\text{TK}}$$

$$11. \text{Resultatgrad (generelt): RG} = \frac{\text{Resultat (R)}}{\text{Inntekt (I)}}$$

Mange typer RG avhengig av sammenhengen:

$$11a. \text{Bruttofortjenestegrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Varekostnad}}{\text{Salgsinntekt}} \quad (\text{Handel})$$

$$11b. \text{Foredlingsgrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Råvarekostnad}}{\text{Salgsinntekt}} \quad (\text{Produksjon})$$

$$11c. \text{ Dekningsgrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Variablekostnader}}{\text{Salgsinntekt}}$$

$$11d. \text{ Driftsmargin} = \frac{\text{Driftsresultat (DR)}}{\text{Driftsinntekt (DI)}}$$

$$11e. \text{ RG brukt ved beregning av TKR, normalisert før skatt} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{DI}}$$

(Tilsvarende for andre rentabilitetsberegninger)

$$12. \text{ Avansegrad} = \frac{\text{Salgsinntekt} - \text{Varekostnad}}{\text{Varekostnad}}$$

$$13. \text{ Egenkapitalandel} = \frac{\text{EK}}{\text{TK}}$$

$$14. \text{ Gjeldsandel} = \frac{\text{GJ}}{\text{TK}}$$

$$15. \text{ Gjeldsgrad} = \frac{\text{GJ}}{\text{EK}}$$

$$16. \text{ RDG, Rentedekningsgrad} = \frac{\text{ORFS} + \text{RK}}{\text{RK}}$$

$$17. \text{ Likviditetsgrad 1, L1} = \frac{\text{OM}}{\text{KG}}$$

Kan også beregnes mer detaljert.

$$18. \text{ Arbeidskapital, ARK} = \text{OM} - \text{KG}$$

$$19. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for varelageret, OH}_v = \frac{\text{Periodens varekostnad}}{\text{Lagerbinding}}$$

$$20. \text{ Gjennomsnittlig lagringstid for varelageret, GLT} = \frac{\text{Lagerbinding}}{\text{Vareforbruk per dag}}$$

$$21. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for kundefordringer: OH}_k = \frac{\text{Periodens varesalg}}{\text{Kundefordringer}}$$

$$22. \text{ Gjennomsnittlig kredittid for kundefordringer: GKT}_k = \frac{\text{Kundefordringer}}{\text{Varesalg per dag}}$$

$$23. \text{ Gjennomsnittlig omløpshastighet for leverandørgjeld: OH}_l = \frac{\text{Periodens varekjøp}}{\text{Leverandørgjeld}}$$

$$24. \text{ Gjennomsnittlig kredittid for leverandørgjeld: GKT}_l = \frac{\text{Leverandørgjeld}}{\text{Varekjøper per dag}}$$